

Toiminta	Sisältöehdotus	Perustelut ja toiminnan vaikuttavuus	2024	2025 tarve
Viestinnän lisääminen: liikunta ja kulttuuri- (sekä mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön) palvelut	SeutuSanomien neljän sivun senioreiden liikunta-/kulttuuri-liite 14.000 € - 2 kertaa vuodessa, noin 6000 € per liite - suorapostituksen kieltäneitä varten liitteen extrapainatus halukkailla 2x 1000 € Senioreiden hyvinvointiopas 4000 € kootaan mm. liikunnan, kulttuurin ja mielen hyvinvoinnin ns. pysyväisluonteiset palvelut yhteen oppaaseen yksittäisten flyereiden sijaan, ja jonka uusia jakelukanavia vanhojen lisäksi olisivat - 70-vuotiaille suorapostitus kotiin ”kunta onnittelee 70-vuotiaista” (65-kirjeen tapainen) sekä - jako kaikille 75-vuotisneuvolan asiakkaille Varhassa n. 4000€ / v. Kulttuuri ja urheiluseurat mahdollisuuksien mukaan esitteeseen? Menovinkki-julkaisun kehittäminen 7000 € Merkittävä tiedotuskanava varsinkin vanhuksille, joilla ei ole verkkopalvelua käytössään. Julkaisu tehdään yhdessä Kotikunnaksen kanssa. Toteutetaan 3x/vuosi, kustannukset n. 12.000 €/v vuodessa. Kotikunnas maksanut 4800, kaupungin viestintä 3600. Varhan vetäytyessä markkinointiyhteistyöstä, jää katettavaksi vielä 3600 € kustannus. Lisäksi tarvitaan hyväksi todetun oppaan pienimuotoista graafisen ilmeen ajantasaistamista 3400 € Muu pienimuotoinen viestintä esim.lehti-ilmoittelu 5000 €	-Tutkimuksissa ja liikuntapalveluiden tekemissä turkulaisia ikääntyneitä koskevissa selvityksissä yhdeksi merkittäväksi harrastamisen esteeksi on nostettu tiedon puute olemassa olevista mahdollisuuksista. -Kaupungin vähentäessä printtaviestintäänsä esim. Turkupostin osalta puoleen nykyisestä, tarvitaan ikääntyneiden kohderyhmälle korvaavia, kohdennettuja ja uudenlaisia viestintätoimia -Hyvinvointi- ja terveyserojen tasaamiseksi viestinnän tulee olla mahdollisimman laajasti tavoitettavaa, jotta myös ne ikääntyneet, joilla ei ole digitaitoja tai muusta syystä eivät löydä tietoa, saavat kohdennetusti viestin hyvinvointia lisäävistä harrasteista.	30 000,00 €	25 000 €
Liukuesteet	Turun kaupunki hankkii testamenttivarojen tuotolla 70-vuotta täyttävälle turkulaisille ikäihmisille liukuestesuojat vuosittain.	Väestöennusteen mukaan n. 2 000 turkulaista täyttää 70 vuotta kunakin vuonna Väestöennuste - Power BI Report Server (adturku.fi). Kustannus vuositasolla on 2 000 paria liukuesteitä x 18,50 €/pari, yhteensä 37 000 €/vuosi.	37 000,00 €	30 000,00 €
Testamenttimääräykset	Kestitykset testamenttien mukaan	Käyttötarkoituksissa tulee huomioida valtiokonttorin luovutuspäätökset sekä testamenttien ja lahjakirjojen määräykset.	10 000,00 €	10 000,00 €
Ravitsemustietouden ja -taitojen parantaminen	Kurssi- ja tiedotustoiminnan järjestäminen järjestöjen kanssa yhteistyössä	Kaupungin hyte-työtä arvioivan TEA-viisarin mittaristossa edellytetään ravitsemusterveysten edistämistä. Tukee yhteistyötä diabeteksen ennaltaehkäisyn CCD-verkostossa.	20 000,00 €	20 000,00 €
Ruusukorttelin ja Lehmusvalkaman toiminnan kehittäminen	Tilojen tehokas käyttöönotto järjestöjen toiminnalle ja järjestökoordinaatiolla	Tilat käyttöön vaikuttavasti, tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti järjestöille ja kunnan palveluille. Tavoitteena kehittää hyvinvointia edistävät "järjestötalot".	80 000,00 €	
Seniori pop-up puutarhan luominen kohtaamispaikaksi	Keväällä 2024 perustetaan "Pihalla" työryhmä, ja aloitetaan verkoston suunnittelu. Alkusysäyksenä ja yhden seniori pop-up puutarhan perustamisessa keräämme arvokasta yhteistoiminnan tietoa. Luodaan yhdessä ikäihmisten kanssa jonkun leikkipaikan yhteyteen väliaikainen puutarha, liikkumaan kannustavin ratkaisuilla. 2024 konseptiin liittyvä työpaja palvelumuotoilun keinoin, tavoitteena saada ikä-ihmisten toiveet hankkeen tiedoksi. 2025 toteutus.	Pormestariohjelman mukaisesti on tavoitteena leikin ja liikunnan yhdistäminen, luoden samalla kohtaamispaikkoja ikäihmisille ja edesauttaa uusien ajatusmallien jalkauttamista.	10 000,00 €	30 000,00 €

Ikääntyneiden liikuntaharrastusten paremman saavutettavuuden ja tasapuolisemman alueellisen jakautumisen tukeminen	Voima- ja tasapainoharjoittelusisältöisen liikunnan saavutettavuuden parantaminen ja tarjonnan laajentaminen 15.000 € Lisätään asuinalueiden pienille kuntosaleille +65 starttikursseja, KuntoVoiTas-ryhmäliikuntaa ja seniorien ohjattuja kuntosalivuoroja kohdentuen erityisesti. Tämä mahdollistaisi paremman saavutettavuuden liikuntaharrastuksille. Ryhmät suunnitellaan tarpeiden ja ohjaajaresurssien mukaan. Ryhmiin osallistutaan Seniorirannekkeella. Liiku lähellä toiminta yhteistyössä järjestöjen kanssa 8000 € (2024) + 32.000 € (2025) Maksuton Liiku lähellä -toiminta on kaikille avointa ohjattua liikkumista ja yhdessäoloa yli 65-vuotiaille. Ohjaajan vetämänä voidaan pelailla pihapelejä, käydä kävelyllä, tehdä tasapainoharjoituksia, jumpata tai liikkua lähiluonnossa tai kokea kulttuurielämyksiä kodin lähellä. Ryhmän tavoite on yhteisöllisyyden ja sosiaalisten verkostojen tukeminen sekä yksinäisyyden vähentäminen. Ryhmän toiminta sopii eri kuntoisille ihmisille, myös apuvälineen käyttäjille. Toiminnan toteuttajina on pääsääntöisesti turkulaiset yhdistykset ja järjestöt ja heidän rooliaan alueellisina toimijoina halutaan tukea ja kasvattaa. Toimintamalli on kehitetty osana Yhteisöllinen Turku kärkihanketta ja Varha on ollut toiminnan toteuttamisessa suurin yhteistyökumppani, yli 30 % alueellisista ryhmistä on järjestetty hyvinvointikeskusten ohjaajien työpanoksella. Varha lopettaa 31.5.2024 alkaen avoimen ennaltaehkäisevän toiminnan, jolloin kaupungin on otettava isompi rooli ryhmien toteuttamisessa, rahoitusta tarvitaan syyskaudelle 2024 yhteensä 15 asuinalueelle, 8000 €, loput ryhmät (noin 15) kustannetaan Yhteisöllinen Turku kärkihankkeen rahoituksella tai muulla yhteistyöllä. Vuonna 2025 myös toiminnan koordinaatiovastuuta halutaan siirtää vahvemmin kunnalta yhdistystoimijalle. Tavoitteena on, että yksi yhdistys/järjestötoimija koordinoi koko kaupungin osalta ryhmätoiminnan järjestäjät 30:lle eri asuinalueelle. Koordinaatiota varten tarvitaan noin 12 000 €. Lisäksi toimintaa järjestäville tahoille korvataan toiminnan järjestämisestä 1000 € vuodessa per asuinalue. Rahoituksen tarve 20:lle asuinalueelle on 22000 €, (10 asuinalueetta rahoitetaan kärkihankkeen budjetista, tai muulla tavalla, esim. opiskelijatyönä)	-Turun liikuntapalveluiden aikuisten liikkumiskyselyn mukaan 24% ikääntyneistä pystyy tai ovat valmiita kulkemaan alle kilometrin liikuntaharrastukseen ja noin 60 % toivoo harrastuk-sen sijaitsevan maksimissaan 3 km:n päässä kotoa (N=638 yli 65-vuotiaista) - Ikääntyneet tarvitsevat liikunnan aloittamiseen erityistä tukea, jotta harjoittelu omatoimisesti on turvallista, mutta tehokasta ja kohderyhmän erityistarpeet huomioivaa. - Jotta yhä useamman Seniorirannekeikäisen olisi mahdollista lisätä arkeensa voima- ja tasapainoharjoittelusisältöä tarvitaan lisää aloittelijoille suunnattuja ohjattuja ryhmiä muuallekin kuin Impivaaraan ja Kupittaaalle. - Ryhmät toimivat tärkeinä jatkoharjoittelumahdollisuuksina myös Voitas-tehoryhmiin osallistuneilla. Yhteisöllinen Turku-kärkihankkeessa tehtyjen asukasosallistamisten ja -kyselyiden mukaan lähellä kotia kokoontuvat matalan kynnyksen ryhmät edistäisivät etenkin niiden ikääntyneiden liikkumista, joilla on toimintakyvyn rajoitteita ja joilla ei ole aikaisempaa liikuntaharrastusta. - Samassa kyselyssä todettiin, että 24% ikääntyneistä pystyy tai ovat valmiita kulkemaan alle kilometrin liikuntaharrastuk-seen - Alueille on lisäksi toivottu yhteisöllisyyttä lisääviä ja sosiaali-sia verkostoja vahvistavaa, kaikille avointa toimintaa - Nykyinen toiminta on saanut erittäin hyvää palautetta (N=111): o 54% vastaajista kokee, että ryhmän myötä yhteisöl-lisyys omalla asuinalueella on lisääntynyt, o 75 % kokee mielialan/vireyden parantuneen, o 83 % kokee positiivisia vaikutuksia toimintakykyyn ja arjessa jaksamiseen	23 000,00 €	47 000,00 €
Senioreiden luontoliikunnan edistäminen liikuntaa ja kulttuuria yhdistämällä	Säännöllisellä luonnossa liikkumisella tai kulttuurin kokemisella on positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin. Tavoitteena on tehdä Seniorirannekelaisille tutummaksi Turun luontoliikunnan ja kulttuurin parissa liikkumisen mahdollisuudet. Kokeilumuotoisten elämysten avulla tuetaan myös mielen hyvinvointia ja kannustetaan sisältöjen ottamista omaehtoisen harrastamisen sisällöksi kokeilujen jälkeen. - Säännölliset kulttuurikuntoilu-reittien opastukset - Metsäjooga, Metsämieli-menetelmä, rentoutuminen luonnossa ymv. kokeilut	- Lähi- tai kaupunkiluonnossa liikkumisella on tutkitusti monia terveyshyötyjä, kuten verenpaine lasku, mielialan kohenemi-nen, tarkkaavaisuuden lisääntyminen, masennuksen ja väsymyksen tunteiden väheneminen ja elinvoimaisuuden tunteen lisääntyminen. - Nykyisessä palvelutarjonnassa ei ole ollut mahdollisuuksia edistää asiaa riittävästi olemassa olevan budjetin rajoissa. - Turkulaisten aikuisten liikkumiskyselyssä luonto- ja puistoympäristöt koettiin iästä riippumatta eniten liikkumista edistäväksi tekijäksi. (N=638 yli 65-vuotiaista) - Kulttuurikuntolureittien nosto asiakkaiden tietoisuuteen omatoimisen liikkumisen ja kulttuurielämysten hyödyntämiseen onnistuisi houkuttelevien opastusten avulla	5 000,00 €	5 000,00 €
Yhteistyön lisäämisen ja kumppanuuksien kehittäminen -kokonaisuudella hyvinvointia lisäävien kulttuurimahdollisuuksien tarjoaminen:	Senioridisko Vimmassa yhdessä järjestöjen ja liikunnan kanssa 4000 € (toteutetaan 4x vuodessa) Musiikkia Vanhalla Raatihuoneella 12000 € Erittäin suosittu konserttisarja palaa alkuperäiseen paikkaansa. Kustannukset koostuvat tilavuokrista. Kevät- ja syyskausi yht. 20 konserttia – mahdollistetaan tilat toimijoille in-kind korvauksena toimimisesta kulttuurikummina ikäihmisille. Sukupolvien kohtaaminen yhteisötaiteen keinoin, kulttuuri ja liikunta yhdessä 4000 € Esim. Mummograffiti, leikkilavis, lorupaja, boccia Lainattavat kulttuurin materiaalipaketit / konseptit omatoimiseen kulttuurin kokemiseen (35 000 €) Toteutetaan useampi lainattavia kulttuuritoimijoiden materiaaleja ja toimintapaketteja, joita voi lainata koululle, päiväkodille, nuorisotalolle, ikäihmisten kerhoon. Ttuloksena pysyvät materiaalit ja niille markkinointikanava osana OmaKirjastoa. Toiminnan malli: https://kuopionseina.fi/lainaamo/ Tavoitteena rakentaa kirjastoista, museoista ym. lainattavia materiaalipaketteja eri ikäryhmien käyttöön kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Järjestetään sisällön tuottamiseksi pop up- taiteen ohjelmahaku toimijoille.	Yhteistyö on yksi kuntien strategisista menestystekijöitä. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on poikkihallinnollista työtä, jonka vaikutukset ovat yhtä vahvoja kuin ovat sidokset eri toimijoiden välillä. Hyvinvoinnin haasteisiin voidaan vaikuttaa vain luomalla eri toimijoiden välille vahva yhdessä toimimisen ja osallisuuden kulttuuri. Tällä kokonaisuudella varmistetaan hyvin toiminutta yhteistyötä eri toimijoiden välillä (esim. Senioridisko, menovinkit, Musiikkia Vanhalla Raatihuoneella) sekä generoidaan uutta yhteistyötä toimijoiden välille (sukupolvien kohtaaminen yhteisötaiteen keinoin, lainattavat materiaalipaketit).	55 000,00 €	30 000,00 €

OmaKirjastotoiminnan kehittäminen	OmaKirjaston Kamera kiertää -toiminta 10000 € Interaktiivinen palvelu, missä vanhukset viedään virtuaalisesti esim. silakkamarkkinoille tai kasvitietelliseen puutarhaan. Osallistujat voivat olla itse päättämässä sisällöstä reaaliajassa. Toimintamallia on pilotoitu Turun kaupungin kulttuurin kärkihankkeen kautta, ja se on todettu hyväksi ja toimivaksi palveluksi. 10 lähetystä vuodessa, mukana myös liikuntakohteita. Omakirjasto yhteislaulut ja liikunnalliset hetket (5000+5000 eli 10000 €) Suosittu yhteislaulut tuodaan kaikkien ulottuville. Lähetyksissä tekstitys.	Ikäystävällinen kaupunki järjestää digitaalisia palveluita saavutettavasti huomioiden kunkin ikäihmisen yksilölliset digitaaliset valmiudet ja tuen tarpeen. Vakiintuneena, käyttäjien hyvin löytämänä toimintamallina OmaKirjasto on kustannustehokas tapa järjestää saavutettavia digitaalisia palveluita kasvavalle ikääntyvien ihmisten kohderyhmälle kaupungissamme. OmaKirjasto on myös tunnistettu hyväksi käytännöksi valtakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä. Turku on profiloitunut OmaKirjaston kautta valtakunnalliseksi edelläkävijäksi digitaalisten kulttuuripalveluiden tuottamisessa sille kasvavalle ryhmälle suomalaisia, jotka eivät korkean iän, vamman tai sairauden takia pääse itse hakeutumaan mieleisiinsä kulttuuripalveluihin. Valtakunnallisena nettialustana OmaKirjasto voi houkutella kaupunkiin myös uusia asiakkaita. Turkulaisille ikäihmisille OmaKirjasto-palveluun on integroitu kaupunginkirjaston toimesta digitukipalveluita sekä kirjaston kotipalvelua.	20 000,00 €	
Kulttuuria saavutettavasti asuinalueille	Karaokeiltapäivät kerran kuussa seuraavilla alueilla 7200 € (tammi-touko ja syys-joulu yht 9kk, kustannus 800/kkx9): Runosmäki Länsikeskus Keskusta Skanssi-Uittamo Karaokeiltapäivät on kohdistettu alueille, missä ikäihmisten osuus on suuri ja sitä kautta yksinäisyyden kokemus tutkitusti laajaa. Palvelu on tarkoitettu kotona asuville ikäihmisille. Tanssikummit alueolohuoneisiin 15.000 € (6x10 60x250€) Viedään aiemmin vanhuskeskuksissa toteutettua toimintaa eri alueille Liikkuva konserttiauto 7000 € Musiikkia sinne, missä sitä ei muuten kuulu. Paketti-/asuntoautoon sijoitettu piano muusikon kanssa kulkee pyörillä alueilla. Yhteislaulut alueolohuoneissa 5000 € (kerran kuussa 10 olohuonetta, 500€/kk 10 kk)	Perustelut kokonaisuuden ennakko vaikutusten arviointiin liittyen: Vuodesta 2022 vuoteen 2040 85 vuotta täyttäneiden määrä lähes kaksinkertaistuu Varsinais-Suomessa (Varha 2024). Ikäihmisten yksi näisyys on ollut niin kotona kuin palvelutaloissa asuvien ikäihmisten parissa yksi aikamme suuria ongelmia, joka ei ole tutkimusten mukaan viime vuosina vähentynyt vaan on ollut pikemminkin kasvamaan päin esimerkiksi koronapandemian myötä (ks. esim. Jansson 2020; Uotila & Jolanki 2022). Ikäystävällinen kaupunki järjestää kulttuuripalveluita saavutettavasti lähipalveluina vieden kulttuuria sinne, missä ihmiset asuvat. Ikääntyneet ovat hyvin moninainen ikäryhmä, joka tarvitsee moninaisia palveluita. Moni puoliset matalan kynnyksen kulttuuripalvelut erilaisten kohtaamispaikkojen yhteydessä eri puolella kau punkia voivat olla avainasemassa vähentämässä ikäihmisten yksinäisyyttä ja tukemassa yhteisöllisyyttä samalla, kun ihmiset voivat osallistua omannäköiseen, itselle mielekkääseen tekemiseen. Matalan kynnyksen yhteisöllisyyttä lisäävä toiminta (esim. Karaokeiltapäivät, yhteislaulut) on ollut ikäihmisiltä saadun palautteen mukaan yksi Turun kaupungin tuottamista hyvistä käytännöistä torjua yksinäisyyttä. Karaokeiltapäivillä on mahdollistettu niin asumispalveluyksiköissä kuin kotona asuvien välistä vanhusten kohtaamista.	35 000,00 €	28 000,00 €
			325 000,00 €	200 000,00 €